

Saksframlegg

Høring - forslag om strengere regulering av sterke laserpekere

Arkivsak.: 14/25006

Forslag til vedtak:

Formannskapet støtter Helse- og omsorgsdepartementets forslag til endringer i forskrift av 29. oktober 2010 nr. 1380 om strålevern og bruk av stråling slik at det blir forbudt å eie, besitte, tilvirke, importere, eksportere, bruke og selge laserpekere av klasse 3R, 3B og 4 uten godkjenning fra Statens Strålevern.

1. Innledning

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt på høring forslag om endring av forskrift 29. oktober 2010 nr. 1380 om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften) med høringsfrist 7. august 2014 (http://www.regjeringen.no/pages/38705026/Horingsnotat_forbud_mot_laserpekere.pdf).

I høringen foreslås det å stramme inn dagens godkjenningsordning slik at det blir forbudt å eie, besitte, tilvirke, importere, eksportere, bruke og selge laserpekere av klasse 3R, 3B og 4, uten godkjenning fra Statens Strålevern. Bakgrunnen for forslaget er at dagens godkjenningsordning, hvor det er tillatt å bruke og å besitte laserpekere i privat rom uten godkjenning ikke har vist seg tilstrekkelig til å hindre potensielt farlig bruk av laserpekere. I løpet av 2013 ble tilfeller av ulovlig og potensielt farlig bruk av laserpekere nevnt i media 103 ganger. Statistikk fra Luftfartstilsynets hjemmesider viser at det årlig har blitt registrert mellom 70 og 150 enkelthendelser av belysning av luftfartøy og blanding av pilot i perioden 2009–2013. Statistikken illustrerer at dagens regelverk ikke er til særskilt hinder for anskaffelse av sterke laserpekere som muliggjør farlig og potensielt skadelig bruk. Sterke laserpekere kan også brukes som våpen mot politi for eksempel ved ran og demonstrasjoner. Det vil i slike tilfeller være vanskelig for politiet å beskytte seg da ulike briller trengs for å beskytte seg mot ulike bølgelengder, og dagens laserpekere selges i flere ulike bølgelengder. Statens strålevern vurderer at dersom dagens bestemmelse ikke endres, vil antallet hendelser hvor laserpekere blir brukt mot helikoptre, fly, politi og sjåførere kunne øke, og risikoen for ulykker forårsaket av laserpekere vil stige.

2. Gjeldende rett

I strålevernforskriften § 8 annet ledd bokstav t) stilles det i dag krav til godkjenning fra Statens strålevern for å kunne besitte eller bruke laserpekere klasse 3R, 3B eller 4 *i offentlig rom*. For å få slik godkjenning stilles det generelle krav til at anvendelsen skal være berettiget, jfr. strålevernforskriften § 5. Den som søker om godkjenning må oppgi en grunn til anskaffelsen og behovet for å ha en laserpeker tilhørende klasse 3R, 3B eller 4. Det skal også opplyses om hvorfor ikke svakere laserpekere kan benyttes. Berettiget behov for bruk må dokumenteres, for eksempel gjennom attest fra arbeidsgiver eller medlemskap i astronomiforening. Denne forvaltningspraksisen er spesifisert i Statens stråleverns veileder nr. 12 om laserpekere.

Trondheim kommune

Siden dagens godkjenningsordning trådte i kraft 1. januar 2011 har 12 privatpersoner og virksomheter søkt og fått godkjenning for bruk av laserpeker av klasse 3R, 3B eller 4 i offentlig rom. Statens strålevern har i løpet av denne perioden kun gitt ett avslag på slik søknad. Gjeldende bestemmelse omfatter ikke forhandlere som selger sterke laserpekere fra sitt utsalgssted da dette ikke kan defineres som "offentlig rom". Dermed er det mulig for norske forhandlere å selge sterke laserpekere til privatpersoner uten at Statens strålevern, tollvesenet eller politiet har sanksjonsmuligheter mot forhandler.

Det er tillatt å kjøpe laserpekere gjennom postordre, men dersom man har laserpekeren på seg når man går gjennom toll, og på denne måten innfører den til landet, vil dette stride mot strålevernforskriften. Det vil også være ulovlig, etter dagens bestemmelse, å gå på postkontoret og hente pakken som inneholder en sterk laserpeker, men det vil ikke være ulovlig å motta laserpekeren i postkassen. Disse eksemplene belyser kun noen situasjoner hvor dagens bestemmelse rammer vilkårlig.

3. ENDRINGSFORSLAGET

3.1 Definisjon av laserpeker

Det foreslås å endre definisjonen av laserpeker i strålevernforskriften § 4 første ledd bokstav l, slik at laserpekere ikke faller inn under definisjonen av elektrisk utstyr etter lavspenningsdirektivet 2006/95/EF. Det foreslås derfor at det presiseres i dagens definisjon at laserpekere er konstruert for en spenning som er lavere enn 50 volt for vekselstrøm eller lavere enn 75 volt for likestrøm.

Rådmannens vurdering:

Formålet med en strengere godkjenningsordning er å forhindre skadelig og potensielt farlig bruk av laserpekere. Rådmannen støtter derfor forslaget om at laserpekere ikke faller inn under definisjonen av elektrisk utstyr.

3.2 Vilkår for godkjenning

I forslaget til nytt tredje ledd i § 8 slås det fast at det er forbudt å eie, besitte, tilvirke, importere, eksportere, overlate, lease, bruke og selge laserpekere av klasse 3R, 3B og 4 uten godkjenning av Statens strålevern.

Rådmannens vurdering:

Bestemmelsen gjelder generelt og omfatter derfor både virksomheter og privatpersoner. Rådmannen støtter forslaget og mener det er viktig at bestemmelsen er så utfyllende. I oppramsingen av typer av sterke laserpekere er for at all aktivitet med sterke laserpekere skal kunne falle inn under ordlyden til bestemmelsen. Det skal blant annet ramme de tilfeller hvor forhandlere i dag har anledning til å selge sterke laserpekere uten at dette strider imot dagens bestemmelse. Rådmannen mener også at det er behov for å forhindre at privatpersoner kan kjøpe sterke laserpekere hos forhandlere i utlandet over internett og få det tilsendt til Norge per post uten at tollvesenet har anledning til å gripe inn.

3.3 Krav til utformingen av laserpeker

I forslag til § 8 nytt tredje ledd nr. 1 stilles det krav til at utformingen av laserpeker er i samsvar med de krav som stilles i strålevernforskriften § 35; nemlig at lasere av klasse 3R, 3B og 4 må være utformet i samsvar med følgende harmoniserte standarder; EN 60825 Safety of laser products – Part 1: Equipment classification, requirements ad user's guide og NEK IEC/TR 60825; Safety of laser products – Part 8: Guidelines for the safe use of laser beams on humans.

Rådmannens vurdering:

Trondheim kommune

Rådmannen støtter forslaget.

3.4 Krav til dokumentasjon

I forslag til § 8 nytt tredje ledd nr. 2 stilles det krav til dokumentasjon av berettiget behov for bruk av laserpekere klasse 3R, 3B og 4. Det henvises til strålevernforskriften § 5 som stiller krav til at all strålebruk skal være berettiget.

Rådmannens vurdering:

For at strålingen skal være berettiget, skal fordelene ved å tillate stråling være større enn ulempene strålingen medfører. Dette innebærer blant annet at søker må dokumentere hvorfor ikke laserpekere av svakere styrke kan benyttes. Rådmannen støtter forslaget om at aktuell dokumentasjon kan blant annet være attest fra arbeidsgiver eller medlemskap i forening som bedriver astronomi eller liknende. Dette vilkåret er likt det som i dag er forvaltningspraksis ved Statens strålevern.

3.5 Nekte godkjenning

I forslag til § 8 nytt tredje ledd nr. 3 gis Statens strålevern adgang til å nekte godkjenning dersom de har grunn til å tro at laserpekeren vil kunne misbrukes.

Rådmannens vurdering:

Rådmannen støtter forslaget om at Statens strålevern gis adgang til å nekte godkjenning dersom de har grunn til å tro at laserpekeren vil kunne misbrukes.

For eksempel vil dette kunne gjelde for tilfeller hvor søker tidligere har mistet godkjenning grunnet misbruk av laserpeker (for eksempel misbruk i form av farlig bruk på offentlig sted), og faren for gjentatt misbruk vurderes som reell.

4. Oppsummering / konklusjon

Rådmannen har vurdert forslagene til endring av forskrift 29. oktober 2010 nr. 1380 om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften). Rådmannen foreslår at formannskapet støtter endringsforslaget slik at det blir forbudt å eie, besitte, tilvirke, importere, eksportere, bruke og selge laserpekere av klasse 3R, 3B og 4, uten godkjenning fra Statens Strålevern.

Rådmannen i Trondheim, 27.05. 2014

Helge Garåsen
kommunaldirektør

Eirik Roos
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Vedlegg: Høringsnotat